

POSTADRES
Postbus 20
7500 AA ENSCHEDE

BEZOEKADRES

TELEFOONNUMMER
14053

Aan de Gemeenteraad

DATUM
22 december 2021

ONS KENMERK
2100105120
BV21000698

BEHANDELD DOOR
M. Hertzdahl

UW BRIEF VAN

UW KENMERK

DOORKIESNUMMER

ONDERWERP

Integriteit, een kwestie van Goed bestuur

Geachte leden van de Raad,

Afgelopen 12 juni organiseerde de bestuurlijke driehoek een workshop voor politieke afdelingen en uw fractievoorzitters over integriteit onder leiding van lector weerbare democratie mw Slingerland. Met deze brief informeer ik u over het brede integriteitsbeleid en welke stappen er gezet zijn en nog worden gezet. Zeker ook met het oog op de nieuwe bestuursperiode.

Gemeentewet en gedragscode

Op grond van de Gemeentewet heeft de burgemeester de taak de bestuurlijke integriteit te bevorderen. De burgemeester is daarmee niet de 'eindverantwoordelijke' voor een integer openbaar bestuur. De burgemeester draagt zorg voor het bestaan van integriteitsbeleid, regelgeving, codes, protocollen en instrumenten. Het gebruik en de invulling wordt in samenspraak met uw Raad bepaald. Maar dat alles doet niets af aan de eigen verantwoordelijkheid van elke bestuurder voor zijn/haar eigen gedrag.

Welke regels gelden er eigenlijk?

In de Gemeentewet staat genoemd dat raadsleden (en collegeleden) nevenfuncties openbaar maken en welke nevenfuncties en handelingen verboden zijn. Op grond van de Gedragscode politieke ambtsdragers Enschede uit 2014 (Gedragscode) bent u, samen met mij en het college gebonden aan extra eigen gedragsregels. Denk aan gedragsregels over belangenverstrengeling, giften, declaraties en omgang met informatie. Deze regels samen vormen ons bestuurlijk integriteitsbeleid.

Met het wetsvoorstel bevorderen integriteit decentraal bestuur¹ en de BZK (Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties) Handreiking² in de hand hebben we naar ons beleid en naar de uitvoering gekeken. Conclusie: we doen het aardig maar kunnen altijd beter. Allereerst is het goed te benoemen dat we geen grote bestuurlijke integriteitsschendingen hebben meegemaakt de afgelopen jaren. Dat is een compliment aan ons allen. Dat moeten we vasthouden.

We hebben, hoewel het misschien soms anders voelt in een politiek debat, een cultuur waarbij we gesprekken voeren met elkaar als er grote dilemma's optreden. Verder publiceren we grotendeels onze nevenfuncties op de website en gaan we prudent om met giften. Nog deze bestuursperiode beveel ik aan de punten op de i zetten waar het gaat om naleving van onze gedragscode. Zo houden we nog niet een strikte registratie bij van alle geschenken die we ontvangen en dat gaan we per 1 januari 2022 doen. En de bepalingen over omgang met informatie en voorzieningen als computer en telefoon vragen aandacht. Verder is het streven op korte termijn een aantal aanbevelingen van de BZK handreiking overnemen:

- Publicatie van onze declaraties in het kader van een open overheid en open verantwoording.
- Onze huidige gedragscode vervangen voor een gedragscode voor raadsleden en een voor collegeleden zodat de code passend is voor de eigen rol, taak en verantwoordelijkheden.
- Periodieke bespreking van integriteit. In college en gemeenteraad. Dat staat nu in onze Gedragscode maar we doen het niet. Hieraan moeten we samen meer vorm gaan geven.
- Aanwijzen van een contactpersoon/vertrouwenspersoon en maken van afspraken tussen Raad en burgemeester over de werkwijze die wordt gevolgd ingeval zich een incident of een vermoeden van een integriteitsschending voordoet (meldingsplicht)

Deze voorstellen worden de komende maanden met uw griffie uitgewerkt en, waar uw Raad bevoegd is tot besluitvorming, aan u voorgelegd.

Nieuw gemeentebestuur en integriteit: de instrumenten

(Screening) kandidaat raadsleden

Afgelopen zomerperiode zijn uw fracties geïnformeerd over de weerbaarheidscheck politieke partijen³. Vanuit de gedachte dat politieke partijen bezig waren met het samenstellen van kandidatenlijsten voor de gemeenteraadsverkiezingen 2022. De bestuurlijke driehoek organiseerde hierbij op 12 juni een workshop over dit onderwerp. Wilt u hierover meer weten of het gesprek hierover voeren met uw kandidaat-raadsleden, check dan <https://www.politiekeambtsdraggers.nl/ambt-in-praktijk/integriteit--veiligheid/weerbaarheidscheck-politieke-partijen> voor handige handvatten en tips.

Risicoanalyse kandidaat wethouders

De burgemeester maakt, met behulp van de griffie, bij aanvang van de nieuwe bestuursperiode een risico analyse van de kandidaat wethouders⁴.

¹ . Het gaat daarbij om het voorzien in een verplichte Verklaring Omtrent het Gedrag (hierna: VOG) voor bestuurders (kandidaat wethouders) en om verduidelijking van de bepalingen die betrekking hebben op belangenverstrengeling. Treedt naar verwachting per 1 april 2022 in werking.

² BZK Handreiking integriteit van politieke ambtsdraggers bij provincies, gemeenten en waterschappen (mei 2021)

³ Opgeleverd door de gemeente Eindhoven, Saxion Hogeschool, Taskforce RIEC en het ministerie van BZK.

⁴ De voorgestelde wettelijke risico analyse is van de baan, blijkt uit een brief van BZK aan de Tweede kamer d.d. 15 november 2021.

Algemene procedureregels staan genoemd in artikel 19 van onze Gedragscode. Ook vinden gesprekken plaats met de voorgedragen kandidaten. Hoe dit precies wordt ingevuld volgt nog. U kunt denken aan het inschakelen van een bureau dan wel de gesprekken in eigen hand laten uitvoeren, zoals tot op heden de praktijk is in Enschede. Wel zal de Verklaring omtrent Gedrag (VOG) als wettelijk benoembaarheidsvereiste gaan gelden voor wethouders is de verwachting. Indien nog niet dan zou ik aan mijn opvolger willen meegeven het overleggen van een VOG wel als handelingsrepertoire te hanteren.

Introductieprogramma nieuwe raadsperiode

Zoals elke raadsperiode worden nieuwe raadsleden zo goed als mogelijk aan de hand genomen om zich zelf snel thuis te voelen en een weg te vinden in hun nieuwe rol. Uiteraard wordt er een introductieprogramma aangeboden. Vanuit mijn perspectief zal daarbinnen aandacht moeten zijn voor de volgende thema's:

- Fatsoenlijke omgangsvormen zowel in als buiten de raadszaal
- Gedrag op sociale media
- Dilemma's delen en bespreekbaar maken
- Vertrouwelijkheid waarborgen
- Morele oordeelsvorming
- (proportioneel) sanctiebeleid bij integriteitskwesties

Ambtelijke integriteit en weerbaarheid

Naast aandacht voor bestuurlijke integriteit, kent de Ambtenarenwet een plicht tot integriteitsbeleid voor medewerkers. Dat beleid is begin 2021 vastgesteld. We zijn aangesloten bij de klokkenluidersregeling, hebben vertrouwenspersonen, voeren risicogesprekken en bieden training aan. Zo houden we de aandacht voor integriteit vast en dat maakt ons weerbaar tegen ondermijning, corruptie en intimidatie. Ook helpt dit beleid ons dilemma's te bespreken die gepaard gaan met het meer en meer samenlevingsgericht werken en netwerken.

Weerbaarheid en ondermijning

Zoals gezegd, hoe meer we werken aan onze integriteit, hoe weerbaarder we zijn tegen ondermijning. In dat verband hebben we in 2021 mee gewerkt aan een weerbaarheidsscan van het Regionaal Informatie en Expertisecentrum (RIEC). Ook intensiveerden wij de aandacht voor de Wet Bibob. Daarover praat de burgemeester u graag bij tijdens het Veiligheidsdebat in januari.

Met deze brief heb ik u op hoofdlijnen geïnformeerd. Graag werkt het college en ik als burgemeester met u de komende maanden verder aan de beleid en aandacht voor integriteit; een kwestie van Goed bestuur.

Hoogachtend,

de Burgemeester,

drs. Th.J.F.M. Bovens